

Klokkenluidersregeling

Beleid Wit-Gele Kruis

Versiebeheer

Versie	Datum	Auteur	Wijzigingen
1.0	14/04/2023	Jschi De Coster	1e versie

Inleiding

Op 23 oktober 2019 keurde het Europees Parlement de Europese Richtlijn 2019/1937 over de bescherming van klokkenluiders goed. Deze Europese richtlijn, die omgezet werd in de Belgische wet “bescherming melders private sector” van 28 november 2022, regelt hoe organisaties en overheden inbreuken op bepaalde EU-verordeningen kunnen melden en hoe ze de melder of klokkenluider kunnen beschermen. Bedrijven moeten in overeenstemming met de vereisten uit de wet:

- Een intern meldingskanaal voorzien alsook de procedure voor en de opvolging van interne meldingen
- De nodige informatie ter beschikking stellen over de meldingskanalen
- Een register bijhouden over de ontvangen meldingen.

Gelet op de Belgische wet en op het belang van een transparante bedrijfscultuur waar integriteit en ethiek belangrijke kernwaarden zijn, wil het Wit-Gele Kruis met deze beleidstekst vastleggen hoe de klokkenluidersregelgeving binnen de organisatie wordt geïmplementeerd. De implementatie van een beleid met daarin begrepen een performante procedure is een belangrijk element voor het Wit-Gele Kruis om eventuele mistoestanden binnen de organisatie vast te stellen. Personeel en derde partijen (in een werkgerelateerde context) worden aangemoedigd om elk vermoeden te rapporteren. Het Wit-Gele Kruis wenst hiervoor een veilig en betrouwbaar meldpunt aan te bieden. In dit beleid wordt beschreven hoe de klokkenluidersregelgeving geïmplementeerd wordt binnen Wit-Gele Kruis.

Begrippenlijst

Doorheen deze beleidstekst worden verschillende begrippen gebruikt uit het wetgevend kader voor de bescherming van melders van inbreuken. Zij worden hierna kort toegelicht.

Klokkenluidersrichtlijn: De Richtlijn (EU) 2019/1937 van 23 oktober 2017 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden met betrekking tot de juridische entiteiten in de private sector.

Belgische wet “bescherming melders private sector”: De wet betreffende de bescherming van

melders van inbreuken op het Unie- of nationale recht vastgesteld binnen een juridische entiteit in de private sector van 28 november 2022.

“Inbreuken”: handelingen of nalatigheden die onrechtmatig zijn of ingaan tegen het doel van de regels in de beleidsterreinen zoals beschreven in het materiaal toepassingsgebied van de wet.

“Melder”: een persoon die informatie over inbreuken meldt of openbaar maakt.

“Melding” of “melden”: het mondeling of schriftelijk meedelen van informatie over inbreuken.

“Interne melding”: het binnen een juridische entiteit in de private sector mondeling of schriftelijk meedelen van informatie over inbreuken (nvdr voor WGK kan dit gebeuren via “Meldpunt Klokkenluiders”).

“Externe melding”: het mondeling of schriftelijk aan de federale coördinator of aan de bevoegde autoriteiten meedelen van informatie over inbreuken.

“Openbaarmaking”: het publiek toegankelijk maken van inbreuken.

“Meldpunt Klokkenluiders” (kortweg “meldpunt”): de WGK-kanalen voor het ontvangen van meldingen, hetzij het provinciale of centrale meldpunt.

“Meldingsbeheerder”: de onpartijdige persoon of dienst die bevoegd is om de meldingen op te volgen, de communicatie met de melder te onderhouden, hem indien nodig om bijkomende informatie te verzoeken, hem feedback te verstrekken en indien van toepassing Meldingen te ontvangen.

“Werkgerelateerde context”: huidige of vroegere beroepsactiviteiten in de private sector waardoor, ongeacht de aard van die activiteiten, personen informatie kunnen verkrijgen over inbreuken en waarbij die personen te maken kunnen krijgen met represailles indien zij dergelijke informatie zouden melden.

“Facilitator”: een natuurlijk persoon die melder bijstaat in het meldingsproces en wiens bijstand vertrouwelijk moet zijn.

“Betrokkene”: een natuurlijke of rechtspersoon die in de melding of bij de openbaarmaking wordt genoemd als persoon aan wie de inbreuk wordt toegeschreven of met wie de persoon in verband wordt gebracht.

“Represailles”: elke directe of indirecte handeling of nalatigheid naar aanleiding van een interne of externe melding of openbaarmaking, en die tot ongerechtvaardigde benadeling van de melder leidt of kan leiden.

Wat is een klokkenluider en waarom dit beleid?

Een klokkenluider is de melder en een persoon die inbreuken op het Unie- en nationaal recht binnen een organisatie of bedrijf meldt. Dit beleid is bedoeld om klokkenluiders die in een werkgerelateerde context informatie hebben verkregen over inbreuken aan te moedigen deze informatie onverwijld intern kenbaar te maken zodat mistoestanden die de belangen van Wit-Gele Kruis en haar belanghebbenden zouden kunnen schaden, kunnen worden voorkomen of verholpen. Klokkenluiders dienen hiervoor te kunnen rekenen op de nodige beschermings- en ondersteuningsmaatregelen. Dit beleid garandeert dan ook het veilig kunnen melden en een correcte behandeling.

Toepassingsgebied

Dit beleid is van toepassing op alle aan het Wit-Gele Kruis gelieerde entiteiten, al haar werknemers of andere personen of entiteiten die voor het Wit-Gele Kruis werken. Deze personen kunnen de status hebben van werknemer, zelfstandige, eenieder die werkt onder toezicht en leiding van (onder-) aannemers en leveranciers, of behoren tot het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan van een organisatie, met inbegrip van niet bij het dagelijks bestuur betrokken leden, alsmede sollicitanten, vrijwilligers en betaalde of onbetaalde stagiaires. Dit beleid is eveneens van toepassing op melders van wie de arbeidsovereenkomst intussen beëindigd is.

Naast de klokkenluider worden eveneens beschermd:

- De facilitators. Zij bieden actieve ondersteuning om de acties van de melder te vergemakkelijken. Het kan gaan om bijvoorbeeld een collega of een vakbondsafgevaardigde;
- Derden verbonden met de klokkenluider en die slachtoffer kunnen zijn van represailles in een werkgerelateerde context (collega's, familieleden, ...). Zij nemen niet actief deel aan de melding;
- Juridische entiteiten van de klokkenluider, waarvoor de klokkenluider werkt of waarmee hij op een andere manier verbonden is in een werkgerelateerde context¹.

Inbreuken die gemeld kunnen worden, betreffen inbreuken op het Unie- of nationale recht, concreet betekent dit:

1) Inbreuken op volgende domeinen:

- Overheidsopdrachten;
- Financiële diensten, producten en markten en de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme; productveiligheid en –conformiteit;
- Vervoersveiligheid
- Milieubescherming
- Stralingsbescherming en nucleaire veiligheid;
- Veiligheid van levensmiddelen en diervoeders, diergezondheid en dierenwelzijn;
- Volksgezondheid;
- Consumentenbescherming;
- Bescherming van de persoonlijke levenssfeer en van persoonsgegevens en beveiliging van

---

¹ In principe voorziet de wet enkel in bescherming bij melding op basis van informatie verkregen in een werkgerelateerde context. Hierop is een uitzondering voor inbreuken m.b.t. enerzijds financiële diensten, producten en markten en anderzijds het voorkomen van witwassen van geld en terrorismefinanciering. Indien melders deze informatie over inbreuken hebben verkregen buiten een werkgerelateerde context, genieten ze toch bescherming.

- netwerken en informatiesystemen;
- Bestrijding van belastingfraude en sociale fraude;
- ...

- 2) Inbreuken waarbij de financiële belangen van de Unie worden geschaad
- 3) Inbreuken i.v.m. de interne markt met inbegrip van Inbreuken op de Unieregels m.b.t. mededinging en staatssteun

De wetgeving is niet van toepassing:

- Op het gebied van de nationale veiligheid;
- Op geheime informatie;
- Op informatie die onder het medisch beroepsgeheim en het beroepsgeheim van advocaten valt;
- Op informatie die onder het geheim van de rechterlijke beraadslaging valt.

Welke bescherming wordt geboden?

Verbod op represailles²

Melders van inbreuken worden beschermd tegen represailles. Voorbeelden van represailles volgens de wet zijn:

- Schorsing, tijdelijke buitendienststellingen, ontslag of soortgelijke maatregelen;
- Degradatie;
- Negatieve beoordeling of referentie;
- Intimidatie, pesterijen of uitsluiting;
- Discriminatie, nadelige of ongelijke behandeling;
- Niet-verlenging of voortijdige beëindiging van een tijdelijke arbeidsovereenkomst;
- Schade, met inbegrip van schade aan de reputatie van de persoon, met name op sociale media, of financieel nadeel, met inbegrip van omzeterderving en inkomsterderving;
- ...

Beschermingsmaatregelen

Om represailles te voorkomen werd door de wetgever in diverse beschermingsmaatregelen voorzien:

- De werknemer kan een gemotiveerde klacht indienen bij de federale coördinator voor externe meldingen, die vervolgens een buitengerechtelijke beschermingsprocedure opstart.
- Een melder is niet aansprakelijk voor het melden of openbaar maken van informatie die hij of zij rechtmatig of onrechtmatig heeft verkregen of waartoe hij of zij toegang had, mits hij of zij redelijke gronden had om aan te nemen dat de melding of openbaarmaking noodzakelijk was om de inbreuk aan het licht te brengen.

---

² Ook dreigen met of een poging tot wordt gezien als represailles.

- De werknemer kan zich tot de arbeidsrechtbank wenden indien hij het slachtoffer is van represailles, zo nodig in de vorm van een kort geding. Indien de werknemer meent schade te hebben geleden, wordt vermoed dat deze schade het gevolg is van de represaille.
- Het feit dat de werknemer bedrijfsgeheimen onthult, wordt niet als onrechtmatig beschouwd als de melding of openbaarmaking binnen de werkingssfeer van de wet valt.
- De identiteit van de werknemer over wie de melding gaat, wordt tijdens het onderzoek beschermd. De regels ter bescherming van de identiteit van de melder (zie hieronder) zijn ook op hem/haar van toepassing.

Al deze beschermingsmaatregelen zijn onbeperkt in de tijd, met uitzondering van de wettelijk bepaalde verjaringstermijnen voor het instellen van vorderingen voor de arbeidsrechtbank.

Voorwaarden voor bescherming

Melders genieten de bescherming op voorwaarde dat:

- Zij gegronde redenen hadden om aan te nemen dat de informatie over inbreuken op het moment van de melding juist was³;
- De informatie binnen het toepassingsgebied van de wet viel;
- Zij deze informatie intern of extern meldden, of informatie openbaar maakten conform de wet.

De melder verliest het voordeel van de bescherming niet op de enkele grond dat de te goeder trouw gedane melding onjuist of ongegrond is bevonden.

Ook anonieme melders genieten van bescherming wanneer zij later zijn geïdentificeerd en het slachtoffer worden van represailles. Uiteraard moeten zij ook voldoen aan hogergenoemde voorwaarden.

Facilitators en derden of een juridische entiteit (supra toepassingsgebied) die verbonden zijn met de melder komen eveneens in aanmerking voor beschermingsmaatregelen als ze gegronde redenen hadden om aan te nemen dat de melder onder de bescherming voorzien in de wet valt.

Het intern meldpunt klokkenluiders

Bij het organiseren van het intern meldpunt wordt cfr. de wetgeving rekening gehouden met specifieke eisen m.b.t. onafhankelijkheid, geheimhoudingsplicht en gegevensbescherming zodat de vertrouwelijkheid van de melder en de in de melding genoemde derden gewaarborgd wordt. De gemachtigde personeelsleden zullen onafhankelijk zijn en geen belangenconflicten hebben. Onbevoegde personeelsleden hebben geen toegang tot de meldingen.

Enkel de gemachtigde personeelsleden die bevoegd zijn om de melding te ontvangen of op te volgen, mogen de identiteit van de melder en alle andere informatie waarmee men zijn identiteit direct of indirect kan achterhalen kennen. Dit tenzij:

---

³ Dit wordt beoordeeld ten overstaan van een persoon die zich in een vergelijkbare situatie bevindt en over vergelijkbare kennis beschikt.

- De melder zijn vrije en uitdrukkelijke toestemming geeft om zijn identiteit ook aan anderen mee te delen;
- Het gaat om een noodzakelijke en evenredige wettelijke verplichting bij een onderzoek door nationale autoriteiten of gerechtelijke procedures.

Binnen Wit-Gele Kruis wordt ervoor gekozen om te werken met een centraal en een provinciaal meldpunt. Het centraal meldpunt wordt aangesteld op het niveau van het netwerk Wit-Gele Kruis en zal voor elke provinciale vzw een aanspreekpunt zijn. Het provinciale meldpunt wordt aangesteld per provincie. Met het centrale meldpunt moet het steeds mogelijk zijn om de onafhankelijkheid te waarborgen. Het provinciale meldpunt is zeer vertrouwd met de provinciale werking waardoor het mogelijk moet zijn om efficiënt een onderzoek te verrichten.

Indien bij een melding slechts één van beide meldpunten gecontacteerd wordt, zal steeds het andere meldpunt op de hoogte gebracht worden, tenzij de melder dit expliciet weigert. Beide meldpunten maken afspraken over of één van beiden of ze samen de rol van meldingsbeheerder zullen opnemen. In ieder geval houden ze elkaar steeds op de hoogte van elke stap in de procedure.

Indien één van de meldpunten meent een melding niet te kunnen behandelen, hetzij omdat hij rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zou zijn bij de melding, hetzij op een andere redelijke grond, zal het andere meldpunt alleen als meldingsbeheerder fungeren. Indien beide meldpunten menen een melding niet te kunnen behandelen, moet men dit onverwijld melden aan het directiecomité of, wanneer tevens één van hen bij een melding betrokken zou zijn, de voorzitter van het bestuursorgaan, die een meldingsbeheerder ad hoc zal aanstellen.

De meldingsbeheerder moet zijn/haar taken kunnen uitvoeren in volle autonomie en op een onafhankelijke manier zonder instructies te ontvangen van anderen. Elke melding wordt door de meldingsbeheerder met een maximale vertrouwelijkheid en conform de regels m.b.t. gegevensbescherming behandeld.

Procedure

Hoe en aan wie kan een melding worden gedaan?

Een melder kan binnen het kader van dit beleid een interne melding doen aan het provinciaal en/of centraal Meldpunt. Via deze meldpunten is het mogelijk om schriftelijk of mondeling een melding te doen. Op verzoek van de melder is dit ook mogelijk d.m.v. een fysieke ontmoeting. Deze vindt dan plaats binnen een redelijke termijn.

De procedure “interne Melding en opvolging” beschrijft alle stappen die naar aanleiding hiervan dienen genomen te worden.

De meldingsbeheerder zorgt voor een zorgvuldige opvolging, ook voor anonieme meldingen. Een bevestiging van ontvangst van de melding wordt binnen de zeven dagen aan de melder verzonden.

Hoewel interne meldingen te allen tijde worden aangemoedigd, hebben melders steeds de mogelijkheid om een externe melding te doen rechtstreeks bij de Federale Ombudsman of één van de

bevoegde autoriteiten. Dit kunnen, bijvoorbeeld, de Dienst Overheidsopdrachten van de FOD Kanselarij (m.b.t. overheidsopdrachten), de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA), de Nationale Bank van België (NBB), het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren (m.b.t. financiële diensten, producten en markten, voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme), de FOD Economie (m.b.t. consumentenbescherming), de Gegevensbeschermingsautoriteit (m.b.t. de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens) zijn.

Melders kunnen informatie ook openbaar maken ("openbaarmaking"). Dergelijke melding zal enkel in specifieke omstandigheden tot de bescherming van de melder leiden:

- Indien de melder eerst een interne of externe melding deed, maar er werden geen passende maatregelen genomen binnen een redelijke termijn of wanneer er geen feedback werd gegeven na een externe melding;
- Indien de melder gegronde redenen heeft om aan te nemen dat de inbreuk een dreigend of reëel gevaar kan zijn voor het algemeen belang of er in geval van een externe melding een risico op represailles bestaat of het niet waarschijnlijk is dat de inbreuk doeltreffend wordt verholpen.

Hoe verloopt het onderzoek naar aanleiding van een melding?

De meldingsbeheerder onderzoekt de melding op een tijdige, consistente en volledig onpartijdige wijze. De meldingsbeheerder heeft het recht om personen en getuigen te horen of om een beroep te doen op onafhankelijke interne of externe instanties voor het nazicht van bepaalde informatie.

De meldingsbeheerder is tijdens de behandeling van de melding gehouden tot vertrouwelijkheid, ook ten aanzien van het bestuursorgaan en het directiecomité van de organisatie, tenzij zich onmiddellijk (bewarende) maatregelen zouden opdringen (bijvoorbeeld om te vermijden dat bewijzen worden vernietigd), alsook ten aanzien van derden. De meldingsbeheerder zal het verbreken van deze vertrouwelijkheid schriftelijk motiveren. De meldingsbeheerder is niet langer gehouden tot vertrouwelijkheid ten aanzien van de melder indien deze zelf in strijd met deze interne procedure de vertrouwelijkheid verbreekt.

Na onderzoek van de melding bezorgt de meldingsbeheerder een advies aan het directiecomité van de organisatie of, wanneer één van hen bij een melding betrokken zou zijn, de voorzitter van het bestuursorgaan, indien hij tot de conclusie is gekomen dat de melding hetzij gegrond, hetzij manifest ongegrond is. Het advies bevat een gedetailleerde beschrijving van zijn bevindingen en alle bewijsstukken.

In alle andere gevallen eindigt het onderzoek. De meldingsbeheerder zal het directiecomité van de organisatie of, wanneer één van hen bij een melding betrokken zou zijn, de voorzitter van het bestuursorgaan, inlichten over de beëindiging van het onderzoek en zal alle gegevens over de melding (inclusief alle persoonsgegevens) verwijderen.

Binnen een tijdspanne van drie maanden na de ontvangstbevestiging wordt er feedback gegeven aan de melder.

Register van meldingen

Het meldpunt houdt een register bij van alle ontvangen meldingen, dat enkel toegankelijk is voor hem/haar en de nodige garanties biedt inzake geheimhouding en gegevensbescherming. Het provinciale meldpunt houdt een register bij voor de eigen provincie. Het centrale meldpunt houdt een register bij van alle meldingen die het centraal meldpunt behandeld heeft, over de verschillende provincies heen.

Meldingen worden bewaard voor de duur van de contractuele relatie met de melder. De manier waarop de melding wordt bewaard, hangt af van het gebruikte kanaal.

Verwerking van persoonsgegevens

Elke verwerking van persoonsgegevens wordt uitgevoerd in overeenstemming met de GDPR en de wettelijke bepalingen inzake de bescherming van personen met betrekking tot de verwerking van hun persoonsgegevens.

Persoonsgegevens die duidelijk niet relevant zijn voor de behandeling van een specifieke melding worden niet verzameld, of worden, indien onbedoeld verzameld, onmiddellijk gewist. De naam, de functie en de contactgegevens zowel van de melder en elke persoon tot wie de beschermings- en ondersteuningsmaatregelen zich uitstrekken, als van de betrokkene m.i.v. in voorkomend geval, het ondernemingsnummer, worden bijgehouden tot wanneer de gemelde inbreuk is verjaard.

Inwerkingtreding

Deze beleidstekst en bijhorende procedure treedt in werking op 15 februari 2023. De beleidstekst en de bijhorende procedure zullen steeds aangepast worden aan nieuwe nationale of Europese wetgeving, uitvoeringsbesluiten of reglementen en rondzendbrieven van de bevoegde autoriteit.